

Vraag en antwoord RES Hoeksche Waard

Achtergrondinformatie

1. De achtergrondinformatie die na de 1e Meedenkbijeenkomst via links is doorgestuurd betreft studies van 2014-2016 en 2018 (gebaseerd op data van 2015). In 1e Meedenkbijeenkomst Powerpoint wordt gesteld dat de studie van 2018 geactualiseerd moeten worden. Wanneer zal dit gebeuren?

Antwoord: Er is een nieuwe factsheet over een energieneutrale Hoeksche Waard op basis van de meest recente cijfers opgesteld. De 'Ruimtelijke analyse Hoeksche Waard energieneutraal 2040' wordt nu geactualiseerd in het kader van het RES-proces en de 3 denkrichtingen die daarin worden gepresenteerd en uitgewerkt.

2. Verder wordt in studies vermeld dat warmtebronnen afgewogen dienen te worden: zijn hier resultaten van? Geven wellicht inzicht en gevoel bij de materie en bij verhoudingen van opbrengsten.

Antwoord: In de themabijeenkomsten Warmte wordt nog dieper ingegaan op de verschillende warmtebronnen welke mogelijk aanwezig zijn in de Hoeksche Waard. Relevante overheidspartijen en HW Duurzaam worden daarvoor uitgenodigd. De resultaten van deze bijeenkomsten komen ook terug in de 3^e Meedenkbijeenkomst op 24 maart 2020.

3. In het regionaal uitvoeringsprogramma energievisie 2016-2020 staan activiteiten in de 4 verschillende pijlers uitgezet vanaf 2016. Deze blijken niet up to date? In het laatste punt 5 staat dat de gemeenteraden elk einde van het jaar geïnformeerd worden over verloop van de projecten in het uitvoeringsprogramma en de stand van zaken van de energievisie. Graag een update van deze activiteiten.

Antwoord: Vanuit het voormalige Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard (SOHW) werden de 5 voormalige gemeenteraden, via het Raadsledenoverleg Hoeksche Waard (ROHW), meerdere malen per jaar op de hoogte gebracht van de voortgang van de uitvoering van het programma. Bij de komst van de nieuwe gemeente Hoeksche Waard heeft deze evaluatie niet meer plaatsgevonden. Bijna alle activiteiten uit het uitvoeringsprogramma zijn uitgevoerd, achterhaald door ontwikkelingen of wetgeving of zijn niet meer van toepassing. Een groot aantal activiteiten loopt nog steeds door zoals bv. het Regionaal Energieloket, Energieke Regio, de jaarlijkse Dag van de Duurzaamheid, het oprichten van een Regionaal Energieloket voor bedrijven en duurzaamheidseducatie op middelbare scholen via Stichting Milieu Dichterbij. Deze projecten krijgen dan ook een plek in het programmaplan Duurzaamheid wat momenteel wordt opgesteld.

4. Wat is de huidige stand van zaken betreft lopende energieprojecten? (voortkomend uit document met activiteitenlijsten zie punt 3). Graag een up to date overzicht van welke energieprojecten (zonnevelden, zonnedaken, geothermie, restwarmte, BBE) die reeds ingepland/goedgekeurd of in uitvoering zijn met daarbij de concrete locaties en de bijbehorende opbrengsten betreft duurzame energie.

Antwoord:

De volgende windparken zijn ofwel gerealiseerd, ofwel zijn in voorbereiding ofwel zijn in procedure:

Windpark Spui: gerealiseerd. 5 x 4,2 MW

Windpark Westersepolder: omgevingsvergunning onherroepelijk en momenteel in uitvoering. 5 x 4,2 MW

Windpark Hogezaandsepolder: gerealiseerd. circa 9 x 3,4 MW

Windpark Oude Mol: ruimtelijke procedure loopt nog: minimaal 4 x 3 MW en maximaal 4 x 4,2 MW.

Windpark Oude Maas: omgevingsvergunning onherroepelijk: minimaal 5 x 3 MW.

De volgende zonneparken zijn ofwel gerealiseerd, ofwel zijn in voorbereiding ofwel zijn in procedure:

Locatie Suiker Unie: omgevingsvergunning onherroepelijk en momenteel in uitvoering. Circa 15 MW.

Zonnedaken: Postcoderoos-project Vierwiekenplein: in uitvoering.

5. Document: Hoeksche Waard energieneutraal, ruimtelijke analyse 2040. Hier staan de 3 ruimtelijke mogelijkheden/denkrichtingen reeds geschetst en wordt aangegeven dat er verder onderzoek gedaan moet worden naar de verschillende opties. Wat is de stand van zaken van dit onderzoek en kunnen we hier inzage in krijgen?

Antwoord: Het RES-proces dat nu wordt doorlopen behelst dit verdere onderzoek naar de mogelijkheden en denkrichtingen. De 3 scenario's die in de ruimtelijke analyse zijn benoemd komen grotendeels in het nu lopende RES-proces terug, en zijn vertaald in de 3 denkrichtingen.

6. In geval van keuzes voor locaties wat betreft zonnevelden: is dit op basis van vrijwilligheid van grondeigenaren of zijn hier ook andere uitgangspunten denkbaar?

Antwoord: In principe gaan we er vanuit dat, mits ruimtelijk beleid dat toestaat, initiatiefnemers zich vrijwillig kunnen melden.

Het gaat te ver om nu te zeggen dat grondeigenaren gedwongen moeten worden om zonneparken op hun land te moeten zetten.

7. Besparing is een groot onderdeel van deze RES, voornamelijk door het verduurzamen van woningen en transport. Worden hierbij ook een verbeterd OV netwerk, carpool plaatsen en extra (snelle) fietspaden opgenomen?

Antwoord: In de RES wordt gevraagd om grootschalige opwek van elektriciteit. Er is ook een andere klimaattafel waar gesproken wordt over mobiliteit en het beleid dat op dat thema gevoerd kan worden zodat de uitstoot van CO₂ als gevolg van mobiliteit wordt gereduceerd.

Natuurlijk is het zo dat beleid gericht op verbetering van OV-netwerk, carpool plaatsen en extra (snelle) fietspaden invloed heeft op de energievraag voor mobiliteit. Bij het opstellen van de energiemix zijn aannames gedaan voor de groei/krimp van de energievraag voor mobiliteit. Ook zijn aannames gedaan over de brandstof voor OV. Op die manier is dus wel rekening gehouden met die punten.

8. Is er een actueel beeld van de potentie van zon op dak in HW? Ook <60 panelen, dit is immers een potentiële besparing. Bij het inzichtelijk hebben van de potenties kan dit wellicht ook gestimuleerd en gefaciliteerd worden door middel van grootschalige campagnes / acties?

Antwoord: In de energiemix hebben we aannames gedaan over de hoeveelheid zonnepanelen die op kleine daken (<60 panelen) kunnen komen. De aanname is dat 90% van het geschikt dakoppervlak wordt gebruikt voor zonnepanelen, en 10 voor zonnewarmte. Dit komt neer op ongeveer 483.000 zonnepanelen. Dit blijft echter altijd een aanname. Een aanname maken is één ding, maar het is zeker verstandig om daar gerichte acties op te zetten. Daar is de gemeente al jaren mee bezig door het uitvoeren van wijkaanpakken via ons Regionaal Energieloket, waarbij zonnepanelen als één van de groepsaankopen wordt aangeboden. Ook via de gemeentelijke Duurzaamheidslening wordt dit al gestimuleerd. En er zullen zo nog meer acties volgen die gebruik van zonnepanelen stimuleren.

Algemeen

Schetsbijeenkomsten

9. Wie worden uitgenodigd om deel te nemen aan de schetsbijeenkomsten en waarom? Worden ook inwoners uitgenodigd naast bijvoorbeeld belangenorganisaties?

Antwoord: Voor de schetsbijeenkomsten worden gericht (professionele) maatschappelijke partijen en belangenorganisaties uitgenodigd. Partijen dus met een achterban. Denk hierbij aan LTO, Hoeksche Waards Landschap, Hoeksche Waard Duurzaam, maar ook de partijen die zitten in de stuurgroep worden hiervoor uitgenodigd. Individuele inwoners worden hiervoor niet uitgenodigd. Wel zal er nog een bijeenkomst worden gehouden voor de Waardmakers, welke eerder de Omgevingsvisie gezamenlijk hebben opgesteld. Inwoners zijn in deze groep van Waardmakers ook goed vertegenwoordigd.

10. Wat is concreet de input/output van de schetsbijeenkomsten?
Zo snel mogelijk alsnog verslaglegging betreft ideeën en input over 3 denkrichtingen.

Antwoord: Alle input van de aanwezigen wordt ter plekke aan de tafel besproken met de aanwezigen. Dit leidt tot allerlei inzichten.

We hebben te maken met een veelheid van ideeën en belangen.

De landschapsarchitecten wegen alle inzichten af en werken dit uit tot een samenhangend verhaal op kaart(en). Vervolgens ontstaan er nieuwe kaarten. Deze kaarten zijn voorgelegd in de meedenkbijeenkomst. Wij maken geen verslag van elke opmerking die er is gemaakt in de schetsbijeenkomst. Het kan ook voorkomen dat een opmerking die is gemaakt niet op de kaart komt. Soms komt er iets op de kaart waarvan iemand tijdens de schetsbijeenkomst heeft aangegeven dat hij/zij daar geen voorstander van is.

Meedenkbijeenkomsten

11. Waar wordt het uit te brengen RES bod door bepaald?

Antwoord: Het RES-bod komt tot stand in het proces dat we doorlopen. De stuurgroep maakt uiteindelijk een bestuurlijke afweging en bepaalt het bod.

12. Wat wordt met de uitkomst van de Mentimeter gedaan?
Tijdens 1e Meedenkbijeenkomst is vastgesteld door deelnemers dat de vragen van de Mentimeter te open en interpretabel waren en dat men te onvoldoende/geen achtergrondinformatie had om inhoudelijk te kunnen antwoorden.

Antwoord: De mentimeter is gebruikt om het gesprek met elkaar te krijgen. We waren ons zeer bewust van het feit dat er veel informatie en kennis nog niet beschikbaar was bij de aanwezigen. We stonden helemaal aan het begin van het proces, dus het is logisch dat we niemand vastpinnen op wat er toen is ingevuld.

13. Waarom worden (PowerPoint)presentaties niet vooraf aan Meedenkbijeenkomst opgestuurd en zelfs niet direct erna?

Antwoord: We delen de presentaties niet vooraf, omdat wij erg hechten aan een zorgvuldige toelichting. Het is erg makkelijk om informatie uit presentaties verkeerd te interpreteren. We doen ons best om de powerpoint-presentaties na de bijeenkomsten zo snel mogelijk te delen.

14. Verslagen van meedenkbijeenkomsten zo spoedig mogelijk (alsnog) verstrekken zodat de informatie meegenomen kan worden in de overwegingen.

Antwoord: Wij doen ons best om de verslagen en alle opgehaalde informatie zo snel mogelijk op een goede manier met iedereen te delen. Wij zijn ons ervan bewust dat dit belangrijke informatie is voor alle deelnemers, maar ook voor de mensen die niet bij de bijeenkomst(en) aanwezig konden zijn.

15. Waarom is gekozen voor 3 redelijk 'extreme' concepten als denkrichtingen (dorpskernen, randen en entrees, energiepolders)? Er werd tijdens presentatie gesproken over een mogelijke mix van de 3 denkrichtingen. Hoe ziet deze 4e gecombineerde denkrichting eruit? Welke van de 4 is volgens u het meest realistisch en waarom?

Antwoord: De 3 denkrichtingen zijn bewust neergezet om heldere samenhangende verhaallijnen naast elkaar te zetten. De denkrichtingen zijn opgebouwd op basis van bestaande beleidslijnen, landschappelijke logica, en opmerkingen die door verschillende aanwezigen bij de schetsbijeenkomsten zijn gemaakt. De denkrichting energiepolders is bijvoorbeeld ontstaan tijdens de eerste schetsbijeenkomst.

In de beschrijving van de denkrichtingen staat waarom we deze denkrichtingen hebben gekozen. Aan de hand van deze denkrichtingen zijn goede gesprekken te voeren en kunnen mensen goed aangeven wat ze er van vinden. Dat blijkt ook wel uit de vele kaartjes die tijdens de meedenkbijeenkomst zijn ingevuld

We hebben (nog) geen uitgewerkte 4e denkrichting.

We hebben nog geen voorkeur. We zijn halverwege het proces en willen in de 2e schetsbijeenkomst en 3e meedenkbijeenkomst met aanwezigen de denkrichtingen verder uitwerken.

16. Waarom zijn de mogelijke locaties van grootschalige daken met zonnepanelen en nieuwe energiebronnen (zon of wind?) rond de A29 niet ingetekend in de 3 denkrichtingen? Dit zijn toch, ook gezien de energiemix, belangrijke onderdelen? Er werd gesproken over een mogelijke mix van de 3 opties; lijkt goed om vanuit een onderzoek naar ideale ruimtelijke gebieden een 4e optie te presenteren die niet zo extreem conceptueel is als de 3 andere versies?

Antwoord: Door verschillende mensen is de A29 genoemd als interessante plek. Door andere aanwezigen is juist gezegd dat dit geen goed idee is.

We zitten in een proces waarin we met elkaar bouwen aan een verhaal. Wat nu niet op de kaart staat, kan weer op de kaart komen als dat past in een samenhangend verhaal dat we met alle betrokkenen aan het bouwen zijn.

Hoe verder we in het proces komen, hoe concreter het zal worden.

Wat betreft de 4e optie verwijzen wij u graag naar het antwoord op vraag 15.

17. Deze RES moet onder hoge tijdsdruk omdat overheid NL dit proces te lang heeft uitgesteld. Hoe wordt overhaast werk, copy/paste of verkeerde keuzes door te weinig onderzoek voorkomen? Het betreft de toekomstige layout en leefbaarheid voor de hele HW waarbij de hoge investeringen beletten dat fouten in de toekomst rechtgezet kunnen worden.

Antwoord: De eerste stappen in het RES-proces (concept-RES en definitieve RES 1.0) moeten inderdaad in een korte tijd worden doorlopen. In het proces waar we nu inzitten betrekken we juist de bewoners en maatschappelijke partners om zo zorgvuldig mogelijk te werken. Hierin is de Hoeksche Waard uniek. In veel andere regio's worden de burgers helemaal niet betrokken bij de concept-RES. De regio Hoeksche Waard doet zijn uiterste best om gezien de korte doorlooptijd een zo zorgvuldig mogelijk proces te doorlopen. Daarnaast moet elke 2 jaar de RES geactualiseerd worden. Hierbij worden de meest recente ontwikkelingen en innovaties uiteraard meegenomen. Betere keuzes en betere investeringen in de toekomst worden zo ook meegenomen.

Energie

Cijfers factsheet 2015 en energiemix 2016 d.d. 15-1-2020 (factsheet en energiemix: zie powerpoint 2^e Meedenkbijeenkomst www.gemeentehw.nl/res)

18. Waarom is het laatste gepresenteerde cijfermateriaal in de Energiemix Hoeksche Waard van 2015 (nulmeting) en 2016? Tijdens dit bepalende RES proces zijn cijfers van 2018-2019 onontbeerlijk.

Antwoord: Voor het rekenmodel is het van belang dat er volledige jaarcijfers beschikbaar zijn over alle elementen van het energiesysteem. In Januari 2020 was het laatst volledig beschikbare jaar 2016. We nemen wel de meeste recente cijfers over de voortgang van duurzame energie in de Hoeksche Waard mee in ons proces.

19. In de factsheet 2015 worden voor 2040 29 stuks turbines van 5 MW ingepland = 145MW. In de laatste energiemix worden voor 2040 40 turbines van 3 MW genoemd = 120MW? Vanwaar dit verschil in grootte en aantal turbines?

Inzicht in de cijfers betreffende al dan niet vollasturen zijn belangrijk. Betreft zonnepanelen; inzicht in cijfers betreft Oost-West of Zuid oriëntatie. Graag duidelijkheid of de vermelde opbrengsten de optimale (theoretische) productie of verwachte opbrengst in praktijk betreffen.

Antwoord:

Het verschil in grootte en aantal turbines heeft te maken met de verschillende opbrengsten bij grotere windturbines. Het aantal vollasturen van een grotere windturbine is groter dan het aantal vollasturen van een kleinere windturbine. Daarnaast kunt u teruglezen dat er in de energiemix nog fossiele energie gebruikt wordt. Deze moet gecompenseerd worden met extra duurzame opwek. Verder is er in de doorrekening een aanname gemaakt dat de zonneparken een mix zijn van oost-west oriëntatie en zuidoriëntatie.

20. Tov factsheet 2015 is in de energiemix 2016 het aanbod voor zon 350 TJ gestegen; van 296.000 panelen naar 483.000 panelen. Graag uitleg betreft achtergrond, concrete inpassing en Oost-West of Zuid oriëntatie in verband met gevolgen voor cijfers.

Antwoord: In deze berekening is uitgegaan van een globale inschatting uit een landelijke analyse van de hoeveelheid beschikbare daken in de Regio Hoeksche Waard. Vervolgens is de aanname geweest dat al deze daken volledig ingezet worden voor zonnepanelen. Een feitelijke juiste bepaling van de hoeveelheid geschikte daken kan met nader onderzoek gemaakt worden.

21. Het aantal ha zonneveld is gedaald in energiemix terwijl de opbrengst gelijk blijft?

Hoe kan dit? Daarbij lijkt 140 ha vooralsnog weinig; onder bestaande windmolens en langs de A29 lijken wellicht meer ha beschikbaar?

Antwoord: Er komen steeds nieuwe inzichten waarmee de jaarlijkse opbrengst van zonneparken opnieuw ingeschat kan worden.

Mogelijk waren ook de aannames over vollasturen in de ruimtelijke analyse lager dan nu is aangenomen. Verder wordt er uitgegaan van een bepaalde verdeling tussen zon en wind. Om een constante en evenwichtige opwek van elektriciteit te krijgen zijn allebei nodig. Uiteraard kan hier nog een verschuiving in komen. Ook dit zijn aannames.

22. Is een drijvend zonnepark ten oosten van Tiengemeten ook een optie? Graag uitleg.

Antwoord: We houden vooralsnog in het proces alle opties open. Dit betekent niet dat dit ook daadwerkelijk gerealiseerd kan worden. Zo zal er voor een drijvend zonnepark ten oosten van Tiengemeten onder andere gekeken moeten worden naar de impact op de flora & fauna, scheepvaart, golfslag, eigendomssituatie enz. Of dit ook dus daadwerkelijk een optie is kan nu niet worden gezegd. Het kan uiteraard wel als idee worden meegenomen.

23. Biomassa; is dit een serieuze optie gezien de vervuilende uitstoot?

Indien er te weinig grondstof uit de streek is, dan is het niet duurzaam om hout van elders aan te leveren. Tevens adviseert het RIVM geen biomassa centrale vanwege daling van de luchtkwaliteit? Opmerking: argument van Urgenda tegen biomassa: er moet CO₂ uit de lucht, niet extra toevoegen. Voorschot nemen op weer op te nemen CO₂ brengt risico's met zich mee. CO₂ uit bij stoken biomassa heeft hetzelfde effect als CO₂ uit kolen.

Antwoord: Er wordt in de doorrekening enkel biomassa ingezet die uit de eigen regio komt. Er wordt geen biomassa meegerekend die uit een andere regio aangeleverd zou moeten worden.

24. Power to Gas is in energiemix 2016 weggefallen; waarom?

Ligt hier geen toekomstige oplossing; bv via zonnecollectoren in verwarming woningen voorzien? Een van de manieren om duurzaam opgewekte energie op te slaan en later te gebruiken?

Antwoord: 'Power to Gas' is in een update van het achterliggende rekenmodel niet meer als zodanig benoemd in de infographic.

Er wordt echter nog wel aangenomen dat er zonnecollectoren ingezet worden voor de warmtevraag in de gebouwde omgeving.

Ook wordt een deel van de zonneparken ingezet om te voorzien in de behoefte aan waterstof in de regio.

25. Individuele warmte is bijna verdrievoudigd (van 687 naar 1826): hoe is dit te verklaren?

Antwoord: Het verschil komt grotendeels doordat er in de huidige doorrekening een hoger aantal woningen verwacht wordt in 2040 dan in het vorige scenario.

26. Collectieve warmte is met 751 naar 892 gestegen terwijl de geothermie met 75% is gedaald?

Waarom lijkt geothermie niet structureel mogelijk?

Antwoord: Geothermie is wel deels aangenomen als verwachte warm bron en daarmee zeker mogelijk. In de aannames is echter meegenomen dat Thermische Energie uit Oppervlaktewater (TEO) voor een groter deel invulling kan geven aan de warmtevraag.

27. Kleinschalig zon op dak (<60 panelen), wordt dit nu wel of niet meegenomen in de RES?

Antwoord: De RES gaat over de in het klimaatakkoord gevraagde 35 TWh op land voor heel Nederland. Daarnaast wordt 7TWh aan kleinschalige opwek verwacht. Dit op basis van de landelijke ontwikkelingen en autonome groei van het toepassen van zonnepanelen bij particulieren. De zonnepanelen op kleine daken zoals van de inwoners wordt hier dus in meegenomen. Voor een energieneutrale Hoeksche Waard is daarnaast energiebesparing en ook eigen kleinschalige opwek van belang. Hier kijken we dus ook zeker naar en we houden hier rekening mee in de aannames die gebruikt worden voor het samenstellen van de energiemix.